

Денисюк Валерія – студентка факультету іноземної філології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,

Петінова Оксана Борисівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

ТРАНСФОРМАЦІЯ: ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ

Трансформація — це процес набуття суспільством нових рис, які відповідають вимогам часу. Відбуваються зміни в життєвих стандартах, зразках поведінки і потребах; частково вони супроводжуються негативними явищами, стражданнями багатьох людей. Концепцію трансформації можна порівняти з розглядом нинішнього етапу як перехідного від тоталітарної системи до ринкової економіки. Термін "перехід" недостатньо адекватно описує процеси, що відбуваються, оскільки не може позначати чіткого початку або певного кінця. Поняття ж "трансформація" більш чітко характеризує дане явище, воно є нейтральним відносно вектору переходу, а тому політично індиферентним. Трансформуватися — це міняти форму, змінюватися; тому необхідно вирішувати питання про механізми перетворень, початкову форму, риси і властивості нової форми.

Трансформації підлягають всі сторони суспільного життя: економічна, політична, культурологічна тощо. В Україні найрадикальнішими виступають політичні процеси, але за ними приховуються колишні структури влади. В економіці, навпаки: зовні ніби зберігаються старі структури, але їх сутність змінилася (наприклад, акціонерні суспільства працюють, як і раніше, або навіть краще, але природа власності вже інша. Глибинні, іноді зовні непомітні зміни в культурі стосуються найважливіших компонентів цивілізації: її базових мотивацій, ментальності, норм і цінностей.

Істотною особливістю нашого часу є та, що темпи життя сучасних народів, у тому числі і конкретних індивідів, постійно зростають. Проілюструвати це можна фактом зростання чисельності населення нашої планети. С початку раннього палеоліту людей на нашій планеті було приблизно 100—200 тисяч, перший мільйон з'явився на початку пізнього палеоліту, а з переходом останнього в неоліт чисельність проживаючих на планеті досягла 10 млн. чоловік. Якщо в кінці неоліту населення Землі складало 50 млн., то на початку нашої ери на планеті налічувалося вже 230 млн. людей, а перший мільярд з'явився тільки на початку XIX сторіччя. Далі темпи збільшення чисельності жителів нашої планети стали зростати дуже стрімко. За 130 років з початку XIX сторіччя населення збільшилося удвічі. Третій мільярд з'явився вже за 31 рік, четвертий за 15 років, п'ятий — за 13 років. За наступних три роки людство досягло 5,5 млрд. чоловік. Пройшовши рубіж в 6 млрд., людство і сьогодні не знижує, а підвищує темпи свого кількісного зростання. Таким чином, трансформація представляє собою незворотний, історично унікальний об'єктивний процес, викликаний розвитком капіталізму, який передбачає інтенсифікацію виробничо-економічних, соціальних, політичних і культурних інтеракцій у всесвітньому масштабі. В кожній сфері життя суспільства трансформація активізує цілий комплекс проблем: у виробничо-економічному вимірі це — лібералізація ринку і символізація фінансової сфери, а також необхідність захисту стратегічно важливих галузей від економічної неефективності; в соціальній сфері це — динаміка багатства і бідності, проблема нерівності, безробіття, неконтрольована міграція і "викачка мозків", демографічні, а також викликані техногенною діяльністю екологічні проблеми; в культурному вимірі — проблеми культурної, релігійної і

національної ідентичності, проблема віртуалізації, уніфікація й такі її наслідки як масовізація та соціокультурна шаблонізація.